

Samenvatting Online ledensessies over IKC-ontwikkeling (19 november, 1 en 8 december 2020)

De ontwikkeling van integrale kindcentra staat meer dan ooit in de belangstelling. Veel rapporten en studies die in 2020 verschenen, besteden stuk voor stuk aandacht aan mogelijke scenario's voor integratie van kinderopvang en onderwijs en welzijn en zorg. Ook zaken als doorlopende ontwikkellijnen en brede talentontwikkeling hebben een plaats binnen dit nieuw vorm te geven stelsel voor kindvoorzieningen.

Tegelijkertijd zien we de bestaande barrières. Het huidige stelsel ontmoedigt een integrale en duurzame samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs. Bestaande regelgeving werkt belemmerd en er zijn veel verschillen tussen opvang en primair onderwijs m.b.t. financiering, bestuurlijke inbedding, huisvesting etc. Bovendien zien sommige gemeenten en onderwijspartners kinderopvang als een commerciële partij wat een gelijkwaardige en duurzame samenwerking bemoeilijkt. Dit maakt het realiseren van bijvoorbeeld doorlopende ontwikkellijnen en IKC's vaak onnodig complex.

De BMK omarmt een volledige integratie van kinderopvang en onderwijs met een vroege start omdat dit bijdraagt aan een optimale kindontwikkeling. Mede gezien de actuele ontwikkelingen die zo mooi aansluiten bij onze toekomstvisie, organiseren we drie online ledensessies over dit onderwerp. We gaan met de deelnemers, 40 BMK-leden, in gesprek over de huidige ontwikkelingen, issues die spelen en de behoeften van leden.

Te gast zijn drie 'experts':

- Job van Velsen (directeur/oprichter van Etuconsult, adviesbureau op het gebied van vernieuwende onderwijsconcepten, oprichter Zosja platform over IKC's)
- Jos van Zutphen (directeur/bestuurder IKC De Wijde Wereld, en BMK bestuurslid, docent leergang directeur IKC Avans plus)
- Arnoud van Leuven (Voorzitter CvB Stichting Samenwijs Opvang en Onderwijs, en BMK bestuurslid, Vereniging Netwerk Kindcentra)

Uitdagingen: praktische en juridische obstakels bij het vormen van een IKC

Het samengaan van kinderopvang (KO) en primair onderwijs (PO) wordt nog steeds gehinderd door verschillen in wet- en regelgeving. Harmonisatie van Cao's kan helpen. Maar ook verschillen in functiehuisen, salarisschalen, BTW afdracht, particulier geldstromen versus overheidsfinanciering creëren uitdagingen. Het is belangrijk dat beleidsmakers rekening houden met een 0 tot 12-jaar traject in plaats van twee individuele trajecten, waarvan één privaatrechtelijk is geregeld (KO) en de ander publiekrechtelijk (PO).

De vijf grootste uitdagingen – hoe ga je hiermee om?

Twee verschillende geldstromen vanuit OCV en SZW

Jos van Zutphen licht toe: "Die twee geldstromen hoeven geen probleem te zijn. Over beide geldstromen kunnen beschikken is noodzakelijk om goed te kunnen werken. Zorg er wel voor dat de rekeningen uit de juiste pot betaald worden door specifieke kostenplaatsen toe te kennen. De Wijde Wereld heeft in dit kader een verdeelsleutel bepaald voor verschillende zaken, waardoor rekeningen meteen voor het juiste percentage worden toegerekend aan onderwijs en aan opvang. Denk hierbij

aan verbruiksmaterialen, gas, water en licht, onderhoud en/of materialen die door beide 'onderdelen' maar door dezelfde kinderen ge- en verbruikt worden.”

Uitwisseling personeel

Jos van Zutphen licht toe: “Indien je met twee organisaties te maken hebt en je detachert medewerkers, dan ben je btw verschuldigd en dat is zonde van het geld. Als je één organisatie bent, door een fiscale eenheid te realiseren, kun je personeel uitwisselen door aan de andere organisatie te detacheren zonder daarbij btw in rekening te hoeven brengen. Zoek dit goed uit want het brengt ook risico's met zich mee. Een andere mogelijkheid is dat beide organisaties een medewerker een deeltijdbetrekking aanbieden, zodat de medewerker het aantal benoemingsuren kan maken binnen iedere organisatie. Nadeel hiervan zijn de twee verschillende Cao's met verschillende voorwaarden voor deze medewerker.”

Vastgoed

Arnoud van Leuven licht toe: “Opvang is privaat en kan investeren in vastgoed. Onderwijs is publiek en dat betekent dat de gemeente middelen ontvangt in een gemeentefonds voor nieuwbouw en het onderwijs ontvangt geld voor groot onderhoud. Renovatie is minder strak geregeld in de wet en vaak onderwerp van discussie c.q. een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en onderwijs. In principe mag onderwijs alleen investeren in maatregelen of zaken die leiden tot minder exploitatielasten zoals bijvoorbeeld zonnepanelen.

De gemeente Hilvarenbeek is een voorbeeld van een gemeente die het belang van kindontwikkeling en goede integrale voorzieningen ten behoeve van leefbaarheid van wijken en dorpen belangrijk vindt. De gemeente investeert daarom in IKC's. Binnen IKC's huurt de opvang van de gemeente (soms met onderwijs in kassiersfunctie). Meerjarenonderhoudsplannen kennen dan verschillende 'fondsen'; een fonds opvang, een fonds onderwijs en soms een fonds gemeente voor bijvoorbeeld een gymzaal. Kosten worden berekend op basis van vierkante meters (vergelijk: energie, water en inzet conciërge).

Gemeentelijke samenwerking en integratie, KO en PO

In Hilvarenbeek worden de middelen voor LEA (Lokaal Educatieve Agenda) en OAB (Onderwijsachterstandenbeleid, waaronder VVE) worden als integraal budget benaderd. Zo kan de intern begeleider onderwijs (IB-er) vanuit OAB middelen in de kinderopvang meekijken en de vroegsignalering in de gaten houden. Samenwijs investeert vervolgens in één integraal ondersteuningsteam van 0-13 jaar met 'schoolmaatschappelijk werk' GGD. Ook ziet de gemeente de meerwaarde van peuter-kleutergroepen (8 peuter en 16 kleuters met 1 pm-er en 1 leerkracht) en steunt de gemeente de strijd van Samenwijs met inspectie onderwijs / GGD om dit duurzaam mogelijk te maken (nu gedoogt de gemeente). De rol van de gemeente is cruciaal in een succesvolle IKC ontwikkeling.

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/onderwijsachterstandvve>

<https://goab.eu/C66-Doorgaande-lijn.html>

Gelijkwaardigheid

Job van Velsen licht toe: “Bij samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang is een gelijkwaardige relatie voorwaarde voor succes. Kijkend naar aantallen kinderen op een kindcentrum is het vaak zo dat de school cijfermatig de grootste partij is, maar dat wil niet zeggen dat in zo'n geval de kleinste partij, lees kinderopvang, ondergeschikt is. Gelijkwaardigheid kun je echter niet forceren of

afdwingen maar verdienen je. Door te laten zien waar je kwaliteiten liggen, door te doen en zichtbaar te maken wat je zegt of belooft. Door te geven en te nemen. Door te investeren in elkaar, elkaar goed te leren kennen, op het gebied van werk en op persoonlijk vlak. Op alle niveaus; bestuurders, leidinggevenden en medewerkers. ‘Kampvuur-gesprekken’ noemt antropoloog Jitske Kramer dat. Die zijn nodig om elkaar voldoende te vertrouwen en te inspireren, en samen op weg te gaan richting een kindcentrum. Want pas als je het gevoel hebt dat de samenwerking gelijkwaardig is, kan je echt aan de slag met je kindcentrum. En als je dat gevoel van gelijkwaardigheid niet krijgt, ondanks alle pogingen tot kampvuurgesprekken en plannen maken, dan moet je je misschien wel afvragen of die partner wel echt de geschikte partij is om mee samen te gaan werken?”

Overige barrières

De deelnemers gaan vervolgens met elkaar in gesprek over de uitdagingen, de barrières en behoeften die er leven. De verschillen in waar organisaties staan in de IKC-vorming zijn groot. Kennisdeling is waardevol geven de deelnemers aan. Er is al veel informatie beschikbaar, bijvoorbeeld over het opzetten van een goed lopende integrale samenwerking. Hiervoor is niet één algemeen geldende blauwdruk. De basis blijkt een goede relatie, ook op bestuurlijk niveau, en helder voor ogen hebben wat je als organisatie voor kinderen wil betekenen. Ter sprake komt het belang van een duidelijk uitwerking ‘aan de voorkant’, operationele zaken, afspraken en taakverdeling.

De volgende onderwerpen komen ter sprake; deelnemers ontvangen hier graag informatie over:

- mogelijke aanpassing van het profiel pedagogische medewerker
- hoe regelen we tussenschoolse opvang?
- beschikbare middelen kinderopvang en middelen onderwijs
- hoe bewaar je ‘de eigenheid’ van kinderopvang?
- onderzoek meerwaarde/succes IKC (welke indicatoren?) PACT
- vakbonden en IKC
- Twee verschillende Cao’s
- opleiding IKC directeur
- aansluiting kinderopvang/onderwijs
- inspectie IKC
- twee verschillende ministeries SZW en OCW
- medezeggenschap

BMK: voortrekkersrol in IKC-vorming

We bespreken wat we als BMK kunnen betekenen voor leden met IKC’s of met de ambitie een IKC te ontwikkelen. De deelnemers geven aan de online IKC sessies te waarderen en behoefte te hebben aan meer dialogen/sessies over deelonderwerpen. Hier zullen we zeker gehoor aan geven omdat het stimuleren van IKC-vorming een belangrijke pilaar is onder de visie van de BMK.

Ook blijven we nadenken over effectieve manieren om leden met elkaar in contact te kunnen brengen zodat informatie uitgewisseld kan worden en kennis gedeeld.

Tenslotte gaan we in dit nieuwe jaar onderzoeken welke stappen we als BMK moeten nemen om onze IKC-leden nog beter te ondersteunen op dit belangrijke onderwerp. De tijd is rijp voor een stelselverandering. De BMK loopt hierin voorop want het is tijd dat de weg wordt vrijgemaakt voor bijvoorbeeld wetgeving die volledige integratie mogelijk maakt.

Ellen Monteban (beleidsmedewerker en Hélène Smid (Communicatie en PR)